

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Urednišvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 D n, ne dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 27 D n, celoletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček. račun, Ljubljana na 15.179
Telefon štev. 2549

Prva slov. primorska naselbina v Povardarju

Ljubljana, 18. januarja.

Sinoči je na povabilo društva »Soča« predaval o kolonizacijski akciji v Južni Srbiji advokat g. dr. Ivan Marija Čok. Predavatelj je govoril najprej o geografski legi v poštev prihajajoče pokrajine, o nje prebivalstvu in življenjskih pogojih, ki so izredno ugodni, zlasti še zato, ker je tudi država pripravljena gmočno podpirati koloniste. Nato je prešel na praktično izvedbo kolonizacije.

Ker je že danes premnogo takih, ki bi si radi zgradili novi dom v Južni Srbiji, je predavatelj po temeljitem ogledu rezerviral v Bistrenici, naselbini med Gradskim in Negotinom, 500 hektarjev plodne zemlje pri Savezu agrarnih zajednica v Skoplju. Tamkajšnji kolonisti imajo namreč v vsaki vasi zadrugo, vse te pa so včlanjene pri zvezi v Skoplju. Zadruga je poleg zemlje rezervirala 17 hiš s približno 20 gospodarskimi poslopiji in v torek se odpelje predavatelj s 6 reflektanti, od katerih bo eden peljal s seboj že vso družino, da v Bistrenici ustanove prvo zadrugo, s čimer bo omogočeno plodonosno delo. Na prva povpraševanja je prišlo že nad 500 prijav, Bog ve koliko pa jih še težko čaka.

Bistrenica leži ob Vardarju in je 80 do 90 km južno od Skoplja, 70 km od Gjevgjelije, 36 km od Strumice in 32 km od Štipa. Ker so pri Demirkapiji, nekoliko bolj hribovitem terenu, še veliki gozdljivi, bo tam krasen lov. Vardar pa je izredno bogat na ribah. Predavatelj je pri svojem zadnjem obisku videl do 80 kg težkega soma, ki so ga ujeli domačini. Bistrenica ima celo vodovod iz turških časov, sicer pa še zdrave studence. Manjka le higienskih naprav. Pota so sicer zelo slaba. Ker je pa kamenje na razpolago, bo tudi pota lahko za silo urediti. V Bistrenici je tudi šola, katero je večinoma obiskovala turška deca, ki ji je doslej zadoščal en učitelj. V torek se pelje s slovenskimi kolonisti na ogled tudi slovenski učitelj-Primorec, ki bo najbrže počakal kar doli slovenske mladine. Ker je treba plačati zemljišče naprej, je jasno, da se tisti, ki nimajo nikakih sredstev, zasedaj še ne smejo priseljevati, pač pa vsi tisti, ki imajo vsaj toliko gmočnih sredstev, da bodo mogli premagati začetne in najhujše ovire. Zakaj škoda bi bilo, če bi se ta poskus izjalovil, zlasti še zato, ker bo v teku let pokrajina lahko nudila poldrugemu milijonu novih prebivalcev boljši kruh kot dosedanj. V severnem delu, ki je nekoliko bolj gorat, ima država lastno zemljo, ki jo daje kolonistom zastoj, to pa zato, da je prisiljen obdelovati zaupano mu zemljo in pokazati tudi uspehe, s čimer je izključena vsaka spekulacija z zemljišči. Če se bo prihodnji teden ustanovila ta prva zadruga, bodo naprosili Privilegirano agrarno banko za 3 milijonski kredit, čigar garancijo je obljubila prevzeti država, s čimer bo omogočeno kolonistom tudi uspešno delo. Iz tega kredita bodo dobivali šest. do sedem odstotka posojila. Urejena bo amortizacija. Prvo in mogoče celo drugo leto

bo posojilo brezobrestno. Kredite je mogoče dobiti le pri Hipotekarni banki ali pa pri Privilegirani Agrarni banki, vse to pa le po posredovanju Zveze zadrug v Skoplju. Interesenti, ki bi želeli točnejših in obširnejših informacij, naj se pisмено obrnejo na predavatelja dr. Iv. Čoka, Belgrad, Miloša Pocerca 25a.

Jasno je, da za kolonizacijo te obširne pokrajine ne bodo zadoščali tisti, ki prihajajo iz Primorja, zato je prav, če se popularizira vprašanje kolonizacije Južne Srbije tudi pri nas, ki smo že bolj na tesnem. Poleg silne plodovitosti je Macedonija izredno bogata na najrazličnejših dragocenih in industrijskih rudninah. Kdor se je boril s trdo zemljo pri nas, bo z vztrajnim delom prišel do večjega blagostanja, kot bi bilo to mogoče tukaj, hkrati pa bo s svojim umnim gospodarstvom pokazal bratu sosedu, kako je treba delati. Čez par desetletij bo lahko Macedonija najbogatejša pokrajina Jugoslavije in pravi raj. Poleg te naloge pa bodo imeli kolonisti enako važno kulturno misijo. Od nekdanj zapostavljenim Macedoncem bodo prinesli našo slovensko kulturo in jim pomagali do napredka z dobrim zgledom. Krmežljave kolibe bodo zginile, namesto njih pa bodo rastle bele slovenske hiše, dostojno bivališče človekovo. Z vsem tem pa bodo vršili kolonisti najlepšo in najvažnejšo vlogo v nacionalnem oziru, ko bodo kot brat bratu pomagali tudi na jugu graditi novo Jugoslavijo.

«Mademoiselle Paris», častni naslov si je priborila Viviane Ortman, zmagovalka pri volitvi najlepše Parizanke

Pol milijona delavcev brez kruha

London, 18. jan. s. Jutri bodo bombažne tovarne v Lancashire zaprle svoja vrata. Prizadetih bo 220.000 delavcev. Zunanji minister Henderson je še pred svojim odhodom v Zenevo poskušal doseči sporazum, zakaj, če počivajo stavke, morajo tudi predilnice ustaviti svoj obrat in izprtju tkalcev mora slediti tudi izprtje 280.000 delavcev v predilnicah, tako da bi bilo izprtih skupno pol milijona delavcev. Prizadevanje Hendersona so bila brezuspešna in včeraj ponoči so se končno javno izjavili posredovalni poskusi vlade. Niti odgoditve izprtja niso mogli doseči. S tem se bo jutri začel eden najtežjih delavskih bojev v angleškem gospodarstvu.

Danes zaključek indijske konference

London, 18. jan. s. Zadnja plenarna konferenca pri okrogli mizi, ki se je začela včeraj popoldne, se bo nadaljevala jutri popoldne. Izjava o vladni politiki, s katero bo konferenca zaključena, bo podal ministrski predsednik Macdonald jutri popoldne. Odlični člani parlamentarne frakcije liberalne stranke bodo v torek na čast indijskim delegatom priredili slavnostni banket. Ob tej priliki bo imel nagovor Lloyd George. Razum njega bodo govorili in dijski delegati sir Tej Bahadur Sapru, Jinnah in Sastri.

Češka velemesta

Praga, 18. jan. s. Češkoslovaška ima po zadnjem ljudskem štetju pet velemest z nad 100.000 prebivalci. Obema deželama glavnina mestoma Pragi in Brnu se je v zadnjem desetletju pridružila tudi Bratislava, čije prebivalstvo je od 93.189 v letu 1921 poskočilo na 123.881 in znaša tedaj njen prirastek 30%. Skoro enak razvoj kaže Plzen, ki ima sedaj 114.141 prebivalcev, medtem ko jih je imel leta 1921 le 88.416. Medtem ko ima Praga v prihodnjem desetletju upanje, da bo postala milijonsko mesto, je Brno že prekoračilo četrto milijona (263.646 napram 221.758 v letu 1921). Z ustanovitvijo velikega mestnega okraja Mor. Ostrava je tudi to industrijsko mesto stopilo v krog velemest. Steje 125.347 prebivalcev.

Bolgarska šolska reforma

Solija, 18. jan. s. Te dni se je končalo zasedanje Višjega naučnega sveta, katerega se je udeležilo blizu 100 zastopnikov iz različnih bolgarskih krajev. Predsedoval je prosvetni minister profesor Cankov. Vlada je sklenila nakazati potom kreditnih zadrug do 400 milijonov levov za nove ljudskošolske zgradbe. Število srednjih šol se bo znižalo, povišalo pa se bo število strokovnih tehničnih šol. V vsakem šolskem okolišu bo ostala samo ena moška in ena ženska gimnazija. Gimnazije bodo namenjene samo najbolj nadarjenim učencem, dočim si bodo morali ostali izbrati praktične poklice. Pri vsaki meščanski in srednji šoli bo koncem šolskega leta posloval pod vodstvom ministrskega pooblaščenca psiho-tehniški odbor po nemškem vzorcu: določil bo za absolute najprimernejše poklice ter njihovim staršem izdal tozadevna, seveda neobvezna uradna priporočila.

Blagoslovitev zastave Jadranske Straže v Belgradu

Zastavi je kumovala Nj. Vel. kraljica Marija

Belgrad, 18. januarja, AA. Danes dopoldne je bilo blagoslovljenje zastave mestnega odbora Jadranske straže v Belgradu. Zastavi je kumovala Nj. Vel. kraljica Marija. Svečanost se je vršila v oficirskem domu ob prisotnosti vojnega ministra generala Hadžiča, ministra za zgradbe Trifunovića in ministra brez listnice Shveglja. Predsednika vlade je zastopal generalni inšpektor ministrstva za notranje zadeve Gjorgje Gjorgjević. Razen imenovanih so prisostvovali svečanosti množični predstavniki raznih humanitarnih in kulturnih društev v Belgradu. Nj. Vel. kraljica Marija je prišla v oficirski dom ob 11 dopoldne v spremstvu dvorne dame ge. Djundjerske, maršala dvora Dimitrijevića in podpolkovnika Pogačnika. V vestibulu so sprejeli Nj. Vel. kraljico predsednik mestnega odbora minister v pokoju Dušan Peleša, predsednik oblastnega odbora Jadranske straže viceadmiral v pokoju Metod Koch, podpredsednik mestnega odbora advokat Stevan Vagner, članice mestnega odbora ga. Sečerova in Darinka Cvetkovića ter kot predstavniki oficirskega doma general Damjanović in major Miletić. Ga. Angelija Sečerova je izročila Nj. Vel. kraljici šopek belih rož. Ko je Nj. Vel. kraljica Marija stopila v dvorano, je nastalo navdušeno vzklikanje kraljici. Nova zastava mestnega odbora, ki je zelo lepa in z zlatom vezena, je bila pritrjena pred kraljično ložo. Takoj po njenem prihodu so se začeli verski obredi, ki so jih izvršili prota Vaza Branković za pravoslavne, dr. Wagner za katoličane in Talić za muslimane. Po končanih

obredih je vzel kapetan Čerčej zastavo ter jo odnesel v spremstvu predsednika mestnega odbora Peleša in podpredsednika Vagnerja ter predsednika oblastnega odbora Kocha pred Nj. Vel. kraljico, viceadmiral v p. Koch je pa izročil Nj. Vel. kraljici kladivo, s katerim je zabila kraljica v drog zastave žeblje za Nj. Vel. kralja, zase, za prestolonaslednika Petra, princa Pavla in princeso Olgo. Nato je privezala k zastavi zelo lep trak sinje barve. Na njem je zapisana v zlatu beseda »Marija«. Nato je viceadmiral v p. Koch prečital povelje Nj. Vel. kraljice Marije. Povelje se glasi:

»Upravi mestnega odbora Jadranske straže v Belgradu!

Pod zaščito mojega prvorojenega sina prestolonaslednika naj se z blagoslovom božjim v senci prednikov ter padlih vitezov in zmagovalcev ponosno vije Stražin prapor. V tem praporu naj Stražino članstvo gleda svojo čast, v njem naj išče moč in vero v sebe. V njem naj se napaja z ljubeznijo za svojega kralja in domovino. Naj privleče ta zastava, ki je sveto znamenje Jadranske straže, k plemeniti akciji za kralja in domovino prestolniško meščanstvo, naj bo simbol vztrajnih stremljenj v izvajanju vzvišenih ciljev Jadranske straže. To je naša želja in pozdrav na današnji dan.

Dano v prestolniškem mestu v Belgradu, dne 18. januarja 1931. — Marija.

Ko je prečital viceadmiral v p. Koch to povelje, je nastalo v dvorani navdušeno vzklikanje Nj. Vel. kraljici.

Ob izlivu Tibere so nedavno med staro Ostio in Trajanovim pristaniščem odkrili pokopališče iz časa rimskih cesarjev.

Novi predstavnik italijanskih financ je Vincenzo Azolini, ki je bil imenovan za guvernerja Italijanske banke.

Razprava proti puntarjem v Menemenu

Istambul, 18. jan. j. V Menemenu se je začela pred vojnimi sodiščem razprava proti znanim puntarjem. Vsega skupaj je 120 oseb, med njimi pet žensk in pet dervišev. Obtožnica zahteva za vse smrtno kazen. Ugotovili so, da je punt povzročil šejk Esad v verski blaznosti. Dva dni pred puntom je brez prestanka molil in med tem časom se mu je prikazal Mohamed, ki mu je rekel, da bo punt uspel in da se bo njegova vera razširila do Kitajske, če se bodo puntarji napotili proti Damasku. Šejk Esad sedaj pred sodiščem izjavlja, da ne pozna nikogar izmed obtoženih.

Nov bančni škandal v Berlinu

Berlin, 18. jan. j. Magistrat mesta Berlina je predlagal disciplinarno preiskavo proti ravnatelju Mestne banke Wegeju in Viseurju. Očitajo jima, da sta goljufala pri mestnem zastavljalnem uradu z napačnimi transakcijami. Dalje jima očitajo tudi mahinacije, ki segajo nazaj v leto 1924. Tedaj je banka sestavila zlato bilanco, ki ni niti naimanj odgovarjala resničnemu finančnemu položaju. Primankljaj enega milijona mark sta samovoljno izravnala. Poslovanje banke bodo kontrolirali od 1. 1924 naprej. Niune goljufije so precej oškodovale mesto Berlin.

Nevarni prstani

Moskva, 18. jan. s. Zveza brezbožnikov zahteva od vlade, naj prepove poročne prstane, ki da so ostank buržajske cerkvene kulture in so torej nevarni komunizmu. Brezbožniki so naprosili vlado, naj prepove vsem zlatarskim delavnicam izdelovanje poročnih prstanov. Obrnili so se tudi na vodstvo komunistične stranke s prošnjo, da bi prepovedala poročne prstane vsem svojim članom in članicam pod pretajo izgube članstva.

Pristanek italijanske zračne vojne eskadre v Rio de Janeiro

Resume poleta, ki je dokazal možnost preleta Oceana z zračnimi silami

Rim, 18. jan. 11 aparatov italijanske zračne vojne eskadre pod poveljstvom ministra Balbo je v četrtek 15. t. m. priletelo v Rio de Janeiro, kjer so pristali med grmenjem topov braziljskih in italijanskih vojnih ladij in med ogromnim navdušenjem občinstva v lepi luci Botafogo. S tem je končan polet, ki je znašal vsega skupaj 10.400 km od mesta Ortebello pri Napoli preko Kartagene v Spaniji, potem ob zapadni obali Afrike od Kenitra v Maroku preko Ville Cisneros na Zlati Obali do Bolame v portugalski Gvineji, od koder so aparati po izgubi štirih letal in sedmih mož preleteli 3000 kilometrov dolgo razdaljo med zapadno obalo Afrike in Brazilijo.

Pomen tega poleta obstoji v tem, da je prvič cela zračna vojna eskadra, katere je štela v početku poleta 14 aparatov, od katerih je vsak nosil težo 4000 kilogramov, preletela Ocean v impozantni razdalji 3000 kilometrov.

Najhujiši je bil polet iz Italije do Spanije, oziroma Balearskih otokov. Na tej poti je divjal vihar s strašno močjo ciklona. Nebo in morje sta tvorila eno samo razburkano maso, v kateri piloti niso ničesar videli. 8 aparatov je bilo prisiljenih pristati v Los Secazares, ostalih osem pa se je rešilo v balearsko luko Puertos Campos. Teh osem aparatov je bilo v resni nevarnosti, da se v metežu viharja, dežja, ki je navpično padal na krila, in morskih valov izgubi in razbije. Le izredni sposobnosti pilotov je pripisati, da se ni zgodila nesreča bodisi v zraku, bodisi, ko so aparati v nevarnosti, da se zaletijo v skalnato obalo ali pa se zaletijo sami drug v drugega, metani od viharja sem in tja. Aparati pripadajo tipu S 55, ki je zaradi svoje teže težko vodljiv, ker ima veter veliko moč nad njihovimi razsežnimi krili.

Zaradi tega se lahko trdi, da so se ti aparati izkazali kot zelo sposobni, ker so se upirali viharju in pristajali na kopno v najtežjih okoliščinah, ne da bi bilo treba posebnih pristajališč, opremljenih z vsemi mogočimi sredstvi. Polet iz Spanije do Bolame se je vršil v ugodnih okoliščinah. Samo blizu rta Juby so naleteli aparati na velike oblake peska, ki ga je veter gnal v morje iz Sahare. Ta ogromni oblak so piloti obšli.

Huda nesreča pa je zadelo eskadro pri dvigu iz Bolame v smeri na Port Natal v Ameriki. Aparati so vzleteli iz afriškega mesta v največjem viharju sredi noči brez lune. Ta eksperiment je bil seveda nepotreben in ga štejejo nekateri komandanti eskadre v veliko zlo. Balbo pa pravi, da ni smel še dalje čakati, ker bi se bil sicer zamudil za en cel mesec, ko luna sploh več ne sije. Piloti, ki niso videli ničesar, so se morali zanašati samo na višomer in na aparat, ki kaže, ali aparat leti vodoravno ali ne. Piloti niso smeli sploh pogledati iz pilotske kabine in so videli pozicijo drugih aparatov samo po svetilkah, nameščenih na obeh krilih.

Dva aparata, kakor znano, sta se kmalu po vzletu ponesrečila. Oba sta se užgala in potem izginila v valovih, na ostalih aparatih se ni zgodil noben incident. Tudi najmanjša poškodba na aparatih bi bila pomenila pogubo. Pred vzletom so bili letala osvobodili vsega odvečnega balasta, tudi rešilnega čolna iz kavčuka. Piloti so imeli nalogo, da pristanejo skupaj s svojim aparatom ali pa z njim vred poginejo. Motorji so delovali sijajno brez najmanjšega detekta celih 18 ur tega težkega poleta. Izvrstnost motorjev se razvidi tudi iz tega, da so pri vzletu dvignili težo, ki je znašala skoro 10 ton. Voda v motorjih ni nikoli imela višje temperature od 75 stopenj, kar tudi pomeni sijajen rezultat. Na težeje je bilo vzdržati formacijo eskadre, da ne bi aparati zadeli drug v drugega ali pa se oddaljili in razpršili, radi česar je bilo treba neurehoma menjati hitrost od 30 obratov propeletera do 50, kar je motorje seveda skrajno napenjal.

General Valles, ki se je v Bolani zamudil eno uro, je potem eskadro do Port Natale še prehitel, zato ker mu ni bilo treba meniti hitrosti, to se pravi, da en sam aparat neprimerno lažje naravi polet, kakor eskadra. Hudo je tudi vztrajal v pilotski kabini radi velike vročine, ki jo razvijajo motorji. Pravo smer pa je držalo vodilno letalo ves čas z največjo preciznostjo, za kar se je zahvaliti prvostopenjmu kompasu.

Med potjo sta se ponesrečila še dva aparata, ki sta morala pristati direktno v Oceanu, tako da je v Port Natal priletelo samo deset aparatov.

Prva dva aparata, ki sta ponesrečila po vzletu iz Bolame, sta popolnoma zgorela, tako da nista ostali niti obe krili, ki se nikoli ne potopita, ker sta neprodorni za vodo. To je dokaz, da se je na aparatih zgodil kratki stik. Na drugih dveh letalih sta se zlomile radiatorja in sicer (po mnenju komandanta Balba) radi tega, ker sta zaradi močnega deževja trpela višaka, ki sta pri teh aparatih lesena. Balbo pravi, da se za prekoceanske lete leseni višaki, ki se v zmernih temperaturah izvrstno obnesejo, ne smejo več rabiti, ker se les deformira in vijaki zato povzročajo vibracije, ki zelo škodujejo radiatorju.

Pristan obah aparatov, ki sta se morala spuštiti na Oceanu, se je izvršil pravilno in brez škode, dasi sta oba aparata imela še vedno težo nad 3000 kilogramov.

Med poletom se je tudi preiskoval novi model radiotelegrafičnega aparata. Ti aparati tehtajo samo 35 kilogramov in so italijanska iznajdba. Omočili so, da so bili aparati z vodilnim letalom neprenehoma v zvezi in pa celo z Italijo. Aparata, ki sta morala pristati blizu otoka Noronha v Oceanu, sta sprejeli dve italijanski bojni ladji, ki sta jih pripelji na vlačilni žerjav. Pri tem se je en aparat razbil. Drugi aparat je potem zopet dosegel Port Natal, tako da je Balbo zletel od tod v Rio de Janeiro z 11 aparati.

Izkušnje Balbovega poleta so ogromnega civilizatoričnega in stratezičnega pomena. Dozdaj so Ocean preleteli na aeroplani samo predrzni posamezniki. To pa je bil prvi eskadrski polet, ki so ga dozdaj smatrali za bluf.

Rio de Janeiro, 18. januarja. AA. Minister za letalstvo Balbo je v spremstvu generala Valle, polkovnika Maddalene in pa admirala Buccia obiskal postojanke braziljske pomorske avijacije v Rio de Janeiro. Sprejeli so ga admiral Guinaraes in vsi častniki braziljske avijacije. Balbo je prisostvoval reviji čet, na kar si je ogledal še langarje ter delavnice. V toku obiska se je vršila zakuska. Ob tej priliki sta govorila Balbo in Guinaraes o italijansko-braziljskem prijateljstvu. Danes je Balbo prisostvoval položitvi temeljnega kamna nove hiše Italijanov v Rio de Janeiro.

Zopet požar pri Šmarju

Šmarje pod Ljubljano, 18. jan. Snoči je zopet gorelo v vasi Pleše, kjer je gorelo že prejšnjo soboto. Zgorela sta dva kozolca dve-ma posestnikoma. Na pogorišče so prihiteli gasilci iz Šmarja, ki so v najkrajšem času preprečili, da se požar ni razširil na druga splotja. K sreči je pihal severni veter, ki je pomagal, da nezgoda ni bila večja. Če bi bila burja, bi pogorela vsa vas. To je bil tekem enega tedna drugi požar v isti vasi, in sicer vsakokrat v soboto, iz česar sklepajo, da zažiga hudobna roka, posebno, ker sta oba kozolca začela goriti ob istem času. Dočim se je preteklo soboto mislilo, da je bila to nesreča, se po današnjem požaru smatra, da nekdo zažiga.

Brezobresna stavbna posojila

Ljubljana, 18. jan.

Danes dopoldne se je v dvorani Rokodelskega doma vršil sestanek interesentov za brezobresna stavbna posojila, katerega se je udeležilo lepo število interesentov. Sestanek je sklicala Obrtniška stavbna zadruga v Ljubljani, ki je doslej dosegla že lepe uspehe. O akciji je poročal Fran Radesček, ki je navzočim interesentom pojasnil namene zadruge s tem skladom, ki so prav posebno človekoljubnega značaja. Prečital je tudi pravilnik tega sklada. Iz izvajanja je bilo razvidno, da je bistveni pomen sklada v tem, da posojilomalec plača naprej obresti bodočega posojila, katerega tako lažje in prej amortizira. Pa kljub temu dejstvu naprej plačane obresti ne zadoščajo za poznejše potrebe in je zadruga našla s svojim skladom pota in sredstva, da krije zadrugnikom ona sredstva, ki jih bo treba za plačilo razlike. Cenova za plačevanje je 10 Din mesečno ali mnogokratnik tega. Kdor plačuje skozi 10 let 10 Din mesečno, ima po 10 letih pravico do brezobresnega posojila v znesku 5000 Din ali pa n. pr. 100 Din mesečno, posojilo pa znaša v tem slučaju 60 tisoč dinarjev. Pa tudi že po dveh letih članstva more dobiti član odgovarjajoči znesek posojila.

Za govornikom je nadalje podal še par bodrih misli revizor Zadrugne zveze dr. Vlado Valencić, ki je zlasti poudarjal velik socialni pomen sklada, nakar je Fran Radesček zaključil sestanek in pozval navzoče, da pristopijo k tej velevažni akciji.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 18. januarja.

Brez dogodkov je bila današnja nedelja v Ljubljani. To se pravi, brez večjih skandalov ali majhnih skandalčkov, pri katerih bi posredovale oblasti in po katerih bi hlatali v časopisju željni bralci. Na policiji so imeli ponoči samo tri rogovižje zaprte. Reševalni avto je prevzhal samo bolne ljudi in nobenih ponesrečencev ali ranjencev in še celo v bolnišnico niso pripeljali nobenega z razbito glavno, nogo ali roko. Tudi stare ženske v Ljubljani so se morale zadovoljiti le z obiranjem senzacijskih kosti iz prejšnjih dni ali pa so zabavljale na to presneto megljo, ki vsa nedeljo ne privoščil Ljubljančanom vsaj malo solncea.

Pa so bili druge vrste dogodki v Ljubljani. Finžgar je v Filharmoniji seciral in pretpaval obisti ubogemu slovenskemu kmetu, ki vsaj Finžgarju ni napravil nič huduga. To je bilo v Filharmoniji, ki je psevdonom za kino »Matico«, kadar nastopi ta kino v kulturni vlogi. Kadar pa mesto Finžgarja uči v njem ljubljanske meščane prave nemščine nedosegljiva Greta Garbo, tedaj pa ta dvorana dobi zopet stari naslov. Tam nekje v Tivoliju, menda je bilo to v Jakopičevem paviljonu, pa se je tudi zgodilo nekaj, kar pa tako in tako ne bo dosti, ljudi zanimalo in vsaj tu ne bomo govorili o tem dogodku. V Rokodelskem domu pa so zborovali nekateri, ki bi radi dobili posojilo za hiše vsaj tako poceni, kakor so ga po potresu 1895 dobili mnogi sedanji ljubljanski ugledni hišni posestniki.

Se drugi dogodki so se pripetili v Ljubljani. Nekdo je razširil po mestu vest, da cvetijo na Šmarji gori, na Kavarini in tam okoli že telohi. Pa se je odpravilo danes vse polno grup in parov, z avtobusi, železnico ali peš, tja gori. Nekateri so omagali že med avtobusno vožnjo ali na cilju in ostali kar v vabljivih hramih ob cesti, drugi pa so le odšli na svoj pravi cilj in se je tako zgodilo, da je zvečer pritomalo v Ljubljano dosti deklet s šopki bellega teloha in naročju. Drugi so ubrali tudi še druge smeri, kamor so pač prevzajali ljudi avtobusi. Zakaj Ljubljančani se ne ustrašijo vsake megle, najnanj pa tiste, ki jo prineso z nedeljskih izletov s seboj.

Mirna, meglena nedelja je bila danes v Ljubljani.

Poročil se je včeraj na Brezjah tajnik Gremija trgovcev g. Loize Šmuc z gđc. Bojano Likar, Novoporočencema želimo v bodočem življenju veliko sreče!

Zborovanja

Mostar, 18. jan. 2. Danes se je vršilo tukaj javno zborovanje Društva hercegovinskih zemljskih posestnikov, na katerem se je govorilo o agrarnih obveznicah, katerim so nevestni spekulantje na borzah rušili cene. Kmetje zahtevajo intervencijo Narodne banke.

Mostar, 18. jan. 2. Na javnem zborovanju se je tukajšnje obrtništvo danes izjavilo proti postavitvi Batine tovarne v Mostarju.

Zagreb, 18. jan. 2. V prostorih Zveze agrarnih zajednic se je danes vršila konferenca zastopnikov zvez iz Skoplja, Beograda, Velikega Beckereka, Novega Sada in Zagreba. Na dnevnem redu je bilo vprašanje agrarnega zadrugništva. Predsednik Zveze agrarnih zajednic iz Skoplja Vaso Šalentić je predsedoval skupščini, zagrebški referent pa je poročal o vprašanju zadrugništva, nakar se je vršila dolgotrajna in živahna razprava.

Pobožna želja princa Wieda

Se vedno se mu cede sline po albanskem prestolu

Budimpešta, 18. jan. j. Intervjuv, ki ga je dal princ Wied ob priliki dvodnevnega bivanja v Budimpešti, je izrazil veliko zanimanje madjarskih političnih krogov. Wied je no tolikih letih zopet pokazal, da se mu cede sline po albanskem prestolu. Obenem je tudi izjavil, da ima v Albaniji mnogo pristavev, vendar se o teh ni izjavil podrobneje, češ, da jih noče izpostaviti preganjanju sedanjega režima v Albaniji. O Ahmedu Zoguju je ironično izjavil, da je nenavadno okreten človek, ki je postal s pomočjo Jugoslavičev albanski predsednik s pomočjo Italije na albanski kralj. Dalje je tudi izjavil, da je dobro informiran o zdravstvenem stanju kralja Ahmeda Zogua in je diskretno namignil, da je njegova bolezen neozdravljiva in da je pričakovati iznenadenj. V teku razgovora je parkrat podčrtal, da se ni nikoli odrekel preferenciam na albanski prestol, in je dejal, da bo že še prišel čas, ko bo ponovno sedel na albanski prestol. Dejal je tudi, da ni nikar romantičen sanjač, ker ve, kako mora delati,

da bo dosegel svoj cilj, in je tudi prepričan, da ga bo dosegel. V vsej dobi svojega izgnanstva ni prezl nobenega dogodka v Albaniji in se je dovršeno naučil albanskega jezika. Izdejal je že točen načrt, ki ga bo uresničil, ko se vrne na albanski prestol. Naposled je skoro jezno dejal, da se je moral za časa svoje vlade leta 1914 brigati za Esad-pašo, ki je stal v italijanski službi in se mu je končno posrečilo, da ga je izenal. Vojna pa je storila konec njegovemu delu.

Intervjuv je obrnil nase pozornost madjarskih politikov in informiranih krogih se smatra, da ni izključeno, da bo italijanski poslanik izkoristil to priliko in opomnil madjarsko zunanje ministrstvo na prijateljski način, s katerim je kvitiral pobožne želje princa Wieda, ki niso v skladu z italijanskimi interesi na Balkanu. Politični krogi v Budimpešti računajo, da bo italijanski poslanik to storil na bližnji konferenci diplomatskih šefov v Budimpešti.

Za republikansko misel v Španiji

Madrid, 18. januarja. kk. Trije pomembni kulturni delavci Španije: filozof Ortega Gussel, romanopisec Perez Ayala in zdravnik Maranon so izdali manifest na intelektualce, posebno profesorje, učitelje, zdravnike, umetnike itd., da bi se združili v organizacijo, ki naj bi se stavila na razpolago republikanski misli. Pri tem se naglašja, da ne gre za kako novo stranko, temveč za svobodno združitev vseh intelektualnih sil. Pripominja se, da bi

se temu gibanju lahko pridružili tudi menihi in ves kler, dasi jih manifest ne pozivlja direktno, očitvidno zato, ker so uvodoma navedeni sklicatelji protiklerikalnega mišljenja. Manifest navaja med drugim, da se je španska monarhija v glavnem bavila s tem, da je izkoriščala domače politične napake, da se je s tem varovala in obdržala. Manifest se v ogromnem številu razdeljuje po deželi in bo imel najbrž velik odziv.

Rusiji se spet bliža vojni komunizem

Moskva, 18. jan. j. V politiki SSSR se v zadnjem času opažata dve izraziti smeri: uradna stalnoveška, ki pridiga o blagostanju in zadovolstvu ter neuradna, ki predstavlja pravi obraz današnje Rusije. Teža obraza pa ni mogoče prav spoznati, ker se skriva pod zunanjo masko pokorščine in pod masko strahu pred represalijami diktature. Oficielni optimizem se še nikdar ni tako ustil kakor se sedaj. V deželi vlada pomanjkanje prav vseh sredstev, z govorniškega odra srdečega parlamenta pa hrume govori, ki prišigajo o blagostanju in dokazujejo, da se vrši vse po načrtih in da vse stroke produkcije vrše svojo dolžnost.

uganka kakor je danes. Značilno je, da se celo v sovjetskem časopisju pojavljajo pritožbe na račun članov kolektivnih ekonomij, ki nočejo prodati državi žita po nizkih cenah, marveč se še bolj prolivijo, kakor pa samostojni kmetje.

V notranje-političnem življenju SSSR je danes absolutno jasno samo eno: Rusija se bliža zopet dobi vojnega komunizma, ki ga naznanjajo zanesljivi znaki. Ta vojni komunizem, ki ni več tako daleč, pa bo odločil o življenju ali smrti boljševikov.

Nov proces

Moskva, 18. jan. s. Dne 24. januarja se bo začel v Minsku proces proti devetim bivšim profesorjem Beloruske akademije, ki so baje nameravali vreči vlado v Beli Rusiji ter vohunili v korist neke tujе države. Vlada obtožuje dalje profesorje, da so bili v zvezi z ruskimi emigranti na Poljskem in da so od tam dobivali denar za boj proti sovetom.

Številne aretacije

Kovno, 18. jan. s. Iz Moskve poročajo, da je GPU v zvezi s pomanjkanjem kuriva v Moskvi izvršila številne aretacije. Okrog 200 oseb, ki jih dolže špekulacije s kurivom, je bilo aretiranih. Moskva silno trpi radi mraza, ker primanjkuje drv in premoga.

Franc. časopisje nezadovoljno

Pariz, 18. jan. AA. Francosko časopisje je zelo nezadovoljno z nepričakovanim razvojem debate na ženevski konferenci za evropsko zvezo. Listi izjavljajo, da ne morejo razumeti, zakaj pripisujejo vprašanju povablila Rusije na to konferenco toliko važnost. Nekateri listi menijo, da je to vprašanje postranskega pomena.

Berenguer ne odstoni

Madrid, 18. januarja. AA. Berenguer z rso odločnostjo demantira govornice, da namerava demisionirati. Nadaljeval bo politiko pomirjenja in ne namerava uvesti nove diktature. Kralj bo predlagal proklamacijo na narod.

Waleški princ odpotoval v Ameriko

London, 18. jan. AA. Waleški princ je odpotoval snoči v Santander, kjer se bo vkrcal na parnik »Oropesa« za potovanje v južno Ameriko. Ker je na progi v bližini Bordeauxa skočil s tira neki vlak, je imel princ precejšnjo zamudo. Vkrcaju princa na parniku »Oropesa« je prisostvovala velika množica.

Pogajanja o vprašanju zlata

Pariz, 18. januarja. AA. Finančni minister Germain Martin je dal za tisk izjavo, v kateri pravi, da je zelo zadovoljen z odličnimi odnosi med angleškim in francoskim finančnim ministrom tekom pozajanj o vprašanju zlata. Pogajanja so se vodila v duhu mednarodne solidarnosti.

Ceškoslovaški izvoz in uvoz

Praga, 18. januarja. AA. V decembru prošlega leta je češkoslovaški izvoz dosegel 1446 milijonov Kč, uvoz pa 1287 milijonov Kč, tako da znaša aktivnost 159 milijonov Kč napram 510 milijonov v decembru 1929. V toku 1930 je dosegel izvoz vrednost 17.494 milijonov Kč, uvoz pa 15.726 milijonov Kč tako, da znaša presežek 1.767 milijonov Kč napram 500 milijonov Kč v letu 1929.

Hripa

Zeneva, 18. jan. AA. V Zenevi razsaja hripa, ki je zahtevala mnogo obolenj. Vsi prostori splotja Društva narodov so bili te dni desinficirani, da se prepreči razširjenje te bolezni.

Raci na šolerje

Zagreb, 18. jan. 2. Snoči je policija izvedla racijo na šolerje. Policisti so se vozili v avtomobilih po mestu ter se prepirali, da množičevilni šolerji avtomobiljev niso disciplinirani. Našli so jih mnoge pišane v gostlinah, kjer so pišancevali z gosti. Policija je aretirala šest šolerjev, med njimi enega, ki je vozil z nedovoljeno hitrostjo in brez luči po zagrebških ulicah.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunaška cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

Dunajska vremenska napoved. Oblačno. Ponokod padavine. Temperatura bo nekoliko padla.

Se nikoli ni bila poljedelska Rusija taka

Podoba slovenskega kmeta

Iz predavanja pisatelja Fr. S. Finžgarja

Ljubljana, 18. januarja. V seriji predavanj, ki jih prireja letos Slavistični klub DSFF, se je vršilo danes ob pol 11 v filharmonski dvorani drugo predavanje. Predaval je pisatelj Fr. S. Finžgar: »O slovenskem kmetu«. Za predavanje je bilo med občinstvom izredno veliko zanimanje, zakaj filharmonski dvorana je bila nabito polna. Bilo je prisotnih izredno mnogo duševnih delavcev in razveseljivo število mladine ter drugega občinstva. Prireditev je otvoril predsednik Slavističnega kluba g. Fran Petre, ki je pozdravil predavatelja in občinstvo.

V uvodu je predavatelj najprej razložil, da bo mislil, ko bo govoril o slovenskem kmetu, predvsem na gorenjskega kmeta, ki ga sam pozna najbolje. Seveda so tudi drugi tipi slovenskega kmeta, n. pr. kraški, dolnjski ali štajerski prav tako zanimivi v analizi.

Predvsem je treba govoriti o kmetovi religiji. Kmetu je religija osnova življenja; religije ni naučen ter je ne sprejema samo razumno, kakor je to po krivici gojila mlada katoliška generacija. Kmetu je religija srčna potreba. Pač velja tudi zanj analogija dveh glavnih izrazov slovenskega helenizma: idealizma in oportunitizma. Prvi je pri nas dobil glasnika predvsem v Prešernu in Cankarju, drugi pa v Dežmanu. Kmet pri svojem življenju in delu na polju računa z nepredvidnimi, nepredračunljivimi in nenadnimi pojavi, kakor so vreme, toča, njme in drugo. Življenje kmeta je bistveno drugačno kakor življenje našega proletarca. Proletarce ne računa pri svojem delu nič z elementarnimi pojavi, zato je v elementarnosti povsem drugačen kakor kmet. Kmet v svoji pripravljenosti sprejema vse življenjske pojave s pomočjo religije, on njih ne analizira, jih ne poskuša ne razumeti, ne tolmačiti. Za vsak življenjski pojav najde neko zvezo z religijo. Grablje n. pr. ne smejo zato ležati narobe, ker si ob njih hudič kremplje brusiti, ne pa zato, da se ne bi kdo spotaknil ob nje; nož ne sme zato biti narobe položen, ker bi se ob njem duše vicale, ne pa zato, da se ne bi kdo ob njem obrezal. Kmet živi povsem konkretno s svojo vero in potrebuje pri izražanju svoje vere nekega hrušča. Zato moli na glas in skupno, zanj ni božiča brez jaslič in potic, ne procesije brez bandera. Kmet si vero svojemu praktičnemu življenju tudi nekoliko prilagodi. Zelo strogo se drži božje zapovedi: »Ne kradi!«. Dovolil pa si je malo korekturo in zanj lovska tatvina ni nobena tatvina ter ga ni mogoče prepričati, da je ta tudi proti božji zapovedi. Če je kdo zaprt zaradi kake druge tatvine, je družabno med kmeti onemogočen. Biti zaprt zaradi lovske tatvine pa ni za kmeta nič nečastnega. Ali drug primer: pretepač je prosil prijatelja, naj pri sodnjah ne priča proti njemu, zato mu bo dal za liter vina in klobaso. Prijatelj res priča pretepaču na ljubo po krivem. Ko sedita potem v gostilni, naroči oproščeni pretepač prijatelju liter vina in klobaso. Pri-

atelj, ki je pravkar po krivem prisegel, pa dvigne roko in pravi: »Klobaso pa ne! Danes je petek!«

Za tem je predavatelj govoril o jeziku in izrazih kmeta. Za kmeta je značilen konkreten izraz. V pregovorih se izraža vsa kmetova konkretna filozofija. Kmet posebejla prirodo, gore, reči, vsa orodja; grablje imajo zobe, voz rbočice, skal nšesa itd. Velik del tega bogastva jezika je še neznan in neraziskan, posebno je neznan to bogastvo Prekmurcev. Predavatelj je pozval mlade inteligente, naj gredo med ljudstvo in otmo pozabi to bogastvo ter ga ntelesijo v kulturo.

Dostikrat kdo graja kmetovo konservativnost. To pa ni tako slaba stvar, zakaj kmetova konservativnost je vzrok, da se je naš kmet ohranil in z njim slovenstvo. V ilustraciji kmetove konservativnosti je navedel predavatelj slučaj svojega očeta, krojača. Ta si je med prvimi nabavil šivalni stroj. Kmetje pa so mu dejali, ko so naročali obleko: »Na mašino mi pa ne boš šival!«

Kmet je gostoljuben in postrežljiv. Rad postreže revežu, popotniku, sorodniku. Za moralno dolžnost velja, da si kmetje pomagajo med seboj, kadar je treba spraviti seno na varno, kadar je treba pri težkem vozu priprave in sploh vedno v stiski. Kakor je kmet ljubozajiv do sosedov, gre pa do skrajnosti, kadar se ta prijaznost izpremeni v sovraštvo. Kmet je veren, če pa se njegova vera spremeni v nevero, jo v svoji neveri trahoten, ker kmet ne veruje z razumom, ampak s čuvstvom.

Družinsko življenje je na kmetih vzorno in je družina skoro podobna zadrugi. Hlapci in dekke so člani družine. Mož ne naredi brez žene nič, žena pa tudi ne brez moža. Mati je visoko spoštovana, saj je dobila v slovenski literaturi podobo, kakršne nima noben drug narod. Fantovski vasovanje pa je pravo kmetiško trubadurstvo. Kmet v svoji ljubezni nima rad zunanjih znancev, se celo mati ne poljubuje svojih otrok. Če se zakonske zveze sklepa jo na gospodarski podlagi in ne toliko na srčni, ni to nič hudega, ker so to ponavadi srečni zakoni.

Državne zavesti prej kmet ni imel, saj je ni mogel imeti, ker je živel vedno pod tujimi gospodarji. Naš kmet pa poprej ni bil nikoli dober vojak in vedno naše narodne pesmi le malo ~ heroizem. Dezertacije so bile običajne, predavatelj ved se je na pr. zaradi vojašine skrivaj 24 let. V zadnjih desetih letih se je to precej spremenilo in je državna zavest znatno zrastle. Na onih pa, ki državo vdajo, je, da kmeta še bolj pridobe za smisel državne skupnosti.

Na vsak način so v kmetu velikanske vrednote, vredne spoštovanja. Vse kar kmet ima, se ac sme razvednotiti, temveč prevrednotiti. Ena naših največjih blaginj je jezik in slovenstvo. S slovenstvom pa naš rod stoji in pade.

Amerika za brezposelne

New York, 18. jan. kk. Senat je v pomenskem glasovanju odobril, da se državnemu proračunu za notranje ministrstvo določi vsota 25 milijonov dolarjev, ki se bo dala na razpolago Rdečemu križu za prehrano brezposelnih in za olajšanje bede v pokrajinah, v katerih je bila suša. Ta znesek je bil dovoljen proti volji vlade na predlog demokratičnega voditelja Robinsona. Vlada je uveljavljala proti predlogu, da je olajšanje bede in

prehrana brezposelnih stvar privatne dobrotelnosti in da se s tem odobrenjem ustvarja nevaren precedenčni primer, kar se lahko smatra za začetek podpiranja brezposelnih, proti čemur je Amerika bila vedno. Ker je verjetno, da bo to odobrenje kredita potrdila tudi reprezentantska zbornica, nastane vprašanje, ali bo predsednik Hoover pustil ali pa proti načrtu proračuna vložil svoj veto.

Rimski procesi

Agent provokater spravil na založno klop 24 intelektualcev
Proces proti slovenskim kmetom in delavcem

Paris, 18. jan. 2. Tukajšnji listi so javili, da se bo v kratkem vršil proces proti 24 italijanskim intelektualcem, ki so bili aretirani po naredbi OVRA in pridejo pred izredni tribunal. Sedaj javljajo iz Rima službeno, da se prične 22. t. m. proces proti dveh skupinam kmetovalcev in delavcev iz Julijske krajine. Ta proces se bo končal 28., na kar se prične 30. ali 31. t. m. razprava proti 23 intelektualcem.

Mnogi teh obtožencev so bili za časa vojne odklikovani, med njimi generalštab, kapetan Ferruccio Parri, 24. obtožencev je dr. Umberto Cera, ki je izvršil pred božičem samomor. O njem pri naša »Chicago Daily News« interesantne podrobnosti.

Cera in ostali intelektualci so bili aretirani koncem oktobra, ko je stopila OVRA na plan. Aretirani so pa bili na podlagi ovadbe fašističnega agenta provokaterja Del Re.

Ta je stopil pred nekoliko meseci v kontakt z antifašističnimi krogi. Vztrajal je na tem, da naj se razširjajo propagandistične antifašistične brošure in letaki ter zahteval, da naj se takoj prične z energično teroristično akcijo. Del Re se je podal tudi v Bruselj, da bi prišel v stik z bivšim italijanskim zunanjim ministrom Storzo, da bi ga pridobil za teroristično akcijo v Italiji. Vendar se je pa zdel Storzi ta človek sumljiv ter je odbil razgovor z njim. Del Re je sam izdelal bombe ter jih prinesel v Italijo nekaterim intelektualcem, s katerimi je bil v zvezi. Po proslavi obletnice fašističnega pohoda 29. oktobra pa so bili vsi intelektualci, ki so prišli z njim v kontakt, aretirani.

Te informacije potrjuje znani italijanski zgodovinar Salvemini, ki je o tej stvari pisal člauek v pariški »Volonte«. Izjavil je tudi, da je Del Re fašistični agent in da namerava kompromitirati bivšega italijanskega ministra Storzo, kateremu hoče predlagati, naj se za obletnico italijanskega fašističnega pohoda izdajo letaki in postavijo bombe v cerkev sv. Petra v Rimu. Temu načrtu ni nihče nasledel, vendar je znal Del Re kompromitirati vse osebe, ki so bile fašističnemu režimu nevarne. Salvemini trdi, da je Del Re prišel dne 2. novembra iz Italije v Lugano, stopil v stik z

antifašističnimi emigranti ter zahteval od njih denarno podporo, češ, da mu ni uspelo izvršiti pripravljene atentate in da ga fašisti slučajno niso dobili v roke. Dr. Umberto Cera je po trditvah »Chicago Daily News« izvršil samomor radi tega, ker so hotele fašistične oblasti zvedeti od njega ime onega, ki je pripravljaval atentate. Cera pa ni hotel povedati imena provokaterja Del Reja in izvršil zaradi tega samomor, kajti ni mu bilo več mogoče trpeti mučenja v ječi. Njegovo truplo je bilo sežgano v krematoriju. Prošnjo njegove vdove, da bi ji izročili njegov pepel, so fašistične oblasti odbile.

Ob priliki procesa, ki se bo vršil koncem tega meseca proti tem intelektualcem, so izdali angleški intelektualci s škofofom Birminghamom na čelu apel na vse civiliziran svet z zahtevom, da naj bo rimski proces javen in da naj se dovoli obramba. V tem apelu izjavljajo, da izredni tribunal za zaščito države v Rimu ne daje obtožencem možnosti, da se branijo, niti ni dovoljena kakršnakoli kontrola javnosti pri razpravi, kakor je bil to slučaj pri razpravi proti slovenskim in hrvaškim omladincom v Trstu. Tej akciji angleških intelektualcev se je pridružil tudi znani angleški književnik Wells.

Prebivalstvo v Judeji

Leta 1929 je bilo v Judeji 933.000 prebivalcev. Od teh je 675.744 Arabcev (mohamedancev), 168.209 judov, 80.339 kristjanov in 9050 drugih. V zadnjih desetih letih se je judovsko prebivalstvo s priseljivanjem (sionističnim) potrojilo. Leta 1919 je bilo 57.900 judov, leta 1929 pa 168.209. Lamsko poletje je angleška vlada prepovedala novo priseljivanje judov, radi protesta judov vsega sveta pa je jeseni svojo prepoved razveljavila. Leta 1929 je število judov naraslo za 3503. Klub temu je judov v Palestini šele 20% prebivalstva, zato se Arabci upirajo temu, da bi postala Palestina judovska država, kjer bi bili judje gospodje, Arabci pa sužnji.

Ljuta borba za smučarsko prvenstvo na Pohorju

Ilirija zmagava v vseh kategorijah - J. Janša prvak dravske banovine

Maribor, 18. januarja. Ob velikem zanimanju vse Slovenije so se danes vršile na Pohorju smučarske tekme za prvenstvo dravske banovine, ki so zlasti pridobile z navzočnostjo banovega zastopnika, ok ožnega inspektorja dr. Schaubacha. Kot zastopnik mariborske mestne občine je bil navzoč mariborski podžupan dr. Lipold. Temperatura — 3°C. Smuka ugodna. Snežišče naravnost idealno.

V kategoriji dam na 5 km progi s startom in ciljem v Ribnici se je uvrstilo 10 tekmovalk: 1. Jelka Sulgaj (Ilirija) v času 26:38. 2. Ela Dolinšek (SPD Ruše) 27:49. 3. Justa Putan (Celje) 28:12. 4. Breda Hribar (SK Maribor) 29:13.

Kategorija juniorjev, 8 km, s startom na Piskanju in ciljem v Ribnici, 33 tekmovalcev, na cilj jih je prispelo 31: 1. Tone Dečman (Ilirija) 34:2. 2. Albert Jemec (Bled) 35:6. 3. Maks Tisler (Maribor) 35:9. 4. Franc Ivčič (Maribor) 36:45. 5. Avgust Jakopič (Smučarski klub, Ljubljana) 36:48. 6. Slavko Legvart (Maribor) 37:50.

Kategorija seniorjev na 30 km progi. 1. Joško Janša v času 2:16:55. 2. Godec Tomaž (Smučarski klub, Bohinj) 2:28:06. 3. ing. Janša (SK Bled) 2:28:57. 4. Brvar Stane (Sm. k. Ljubljana) 2:31:33. 5. Neumann Bogomil (Maribor) 2:32:18 (prvak mariborske podzvezde). 6. Jenko Boris (Ilirija) 2:38:20.

7. Jurič Herbert (Maribor) 2:38:58. 8. Dolinšek (Maribor-Ruše) 2:40:12.

Ob pol 19 so prispeli smučarji v Maribor. Na letodvoru jih je pričakovala velika množica občinstva. Razvil se je imponzanten sprevid smučarjev z vojaško godbo na čelu po vseh glavnih mariborskih ulicah. Sprevid se je potem na Graškem trgu razšel. Zvečer se je vršila razdelitev nagrad ter so plasirani tekmovalci dobili krasna darila.

Slalom tekma na Jesenicah.

Jesenice, 18. jan. Prvo slalom-tekmo je organizirala večeraj jesenska podružnica TK Skale. Strma, 1500 m dolga proga je imela s Spanovega vrha 150 m višinske diference. Zavojev je bilo 32, pri vsakem je bila postavljena konirota. Udeležba je bila velika, na cilj je prišlo od 25, 23 tekmovalcev. Prvi je privozil na cilj Ciril Praček z Jesenic. Vso progo je prevozil brez napake s povprečno hitr. 30 km. Izmed ljubljancov, ki so to težko progo prvič vozili, je prišel v boljšem času le Aleks Wisiak, — Casi: 1. Praček C., T. K. S., Jesenice 2:50. 2. Jakopič A., SK Dovie 3:42. 3. Katnigg L., T. K. S., Jes., 4:42. 4. Cop Fr., Bratstvo Jesenice 4:45. 5. Znidar E., T. K. S. Jes., 4:52. 6. Wisiak Aleks., SK Ljubljana 5:00.

Mariborska nedelja

Maribor, 18. januarja.

Na Pohorju ljuta borba: za prvenstvo Dravske banovine v smučarstvu. Ze večeraj popoldne so se navdušeni smučarji odpravili v Ribnico; tudi je prispelo večeraj zvečer v Maribor veliko smučarjev iz Ljubljane, ki so danes z jutranjim vlakom potovali naprej do Ribnice. O izidu tekme je obvestil občinstvo Slovenec v svoji mariborski izdaji, ki je po kavarnah, gostilnah ter drugih javnih lokalih šla iz roke v roko. Pač dokaz, s kolikim zanimanjem se spremlja razvoj smučarstva v Mariboru, ki postaja eno najmočnejših torišč te zimskosportne panoge v naši državi.

Polem smo pa danes v Mariboru tudi zborovali. Pri Orlu se je vršil redni občni zbor mariborskih rezervnih častnikov, ki ga je otvoril in vodil delavni predsednik mariborskega združenja rezervnih častnikov Jakob Perhavec. Mariborski rezervni častniki so se zlasti v prvi polovici pretekle poslovne dobe živahno gibal. Na številnih sestankih so se obravnavala važna narodnostna vprašanja s posebnim ozirom na mariborske prilike. Razen tega je imel tudi tedanji mestni poveljnik general Zivko Stanislavjevič zanimivo predavanje o važnih strateških in taktičnih vprašanjih. V splošnem je bilo čutili, da je društveno delovanje po odhodu vzorno marljivega tainika A. Juteršnika v Skopje nekoliko zastalo. Pri volitvah se je izvolil v glavnem dosedanji odbor ter se je pretresalo vprašanje poglobitve društvenega delovanja. Občni zbor so obiskali poleg drugih odličnih gostov tudi mestni poveljnik general Damjanovič, polkovnik Putnikovič ter številni aktivni častniki.

Istotam je danes ob devetih dopoldne otvoril g. J. Glaser občni zbor društva mariborskih hišnih posestnikov. Posamezni društveni odborniki so v svojih poročilih naglašali, koliko intervencij je bilo treba na vse strani, da se je v letošnjem občinskem proračunu izločila davščina na nezazidane parcele. Občnemu zboru je prisostvoval tudi g. Frelih iz Ljubljane, ki je v obširnih izjavah tolmačil položaj hišnih posestnikov v Sloveniji po uvedbi nove bančne davščine. Pri volitvi je dosedanji predsednik Klavara izjavil, da odstopi kot društveni načelnik ter so bili izvoljeni v odbor Hinko Sax, Otmir Meglič, Anton Paš, dr. Merin, dr. Glančnik, poštni poduradnik Filipčič, Albin Novak, Jakob Lah, Ivan Kovačič, Leopold Bart, ing. Kukovec in Vinko Lašič. Novi odbor se bo konstituiral na prihodnji seji. Ob zaključku občnega zboru so se pretresale nekatere važne organizatorične zadeve.

»Pri Zamorcu« pa so se sestali stanovanjski najemniki ter sklenili, da se društvo radi težavnih razmer, ki težijo stanovanjske najemnike, razide. Ne ravno velika udeležba na občnem zboru pa je nudila dokaz, kako zelo so se v teku zadnjih let zrahljale vrste mariborskih stanovanjskih najemnikov.

Danes ob pol 15 so našli 70 letnega Ivana

Farteka v njegovem stanovanju v Gregorčičevi ulici 24 obsežnega. Zabil je žebelj v zid ter se na njem obesil. Ker ga ni bilo danes k obedu, so vdrli v njegovo sobo in ga našli mrtvega. Vzrok samomora je najbrže neozdravljiva bolezen. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na mestno pokopališče v Pobrežju.

Razstava Matije Jame

Ljubljana, 18. jan.

Oni časi, ko so pričeli mladi Jakopič, mladi Jama in drugi odrekatii v slovenski likovni umetnosti pravico obstoja idealističnemu estetiziranju in utirati pot — tedaj mlademu — impresionizmu, so že dolgo za nami. Impresionizem ni več moda. Novi ljudje prihajajo in kdo ve, kaj bodo prinesli. Impresionizem pa je bila pri nas velika doba velikih imen in tudi velikih dejanj. Jama je bil eden velikih mojstrov slovenskega impresionizma in tudi njegov teoretični tolmač. Življenje po danes vrvi vsaj desetkrat burnejše in hrupnejše, kakor je brunelo ob kulminaciji našega impresionizma. Mladi ljudje to razumejo. Jama pa zavestno tega noče razumeti in si zato tudi ni preskrbel za svojo razstavo skoraj nobene reklame. Kakor, da bi govoril s svojo skromnostjo: »Če hočete, boste prišli in vam bom povedal, kar vem. Če nečete, silil vas ne bom! Današnja otvoritev razstave njegovih del je bila tihaj: vrata Jakopičevega paviljona so se odprla in razstava je bila s tem otvorena. Nobenih govoranc ni treba, kadar Jama razstavlja — samo njegove slike naj govorijo.

Tak je Jama: tih, brez omizja, brez trambantov, nevsiljiv, v našem umetniškem življenju osamljen in samosvoj, vse tako, kakor se resničnemu velikemu mojstru spodobi. Na njegovo razstavo najbrže ne bo navala, prišli bodo le tisti, ki ljubijo in iščejo čisto, nesebično, nespekulantsko umetnost. Jama bo zadovoljen s temi.

Malo manj, ko sto slik, je Jama razstavil sedaj. Niti z eno ni napravil nikomur koncesije, ne ljudem, ne zahtevam današnjega tve zamenjati s sodobnim, zakaj med dobo in dnemom je razlika! slikarstva. Se je ohranil svežost mladih let, le kultiviral je svoj izraz. Se bolj se je poglobil v svojem iskanju. V teh slikah je se vedno ista nežna lepota, kakor v njegovih prejšnjih, ki jih poznamo le iz zbirke Narodne galerije. Ne prej in tudi ne sedaj ne dosega Jame nihče v plinairističnem podjaujtu luči in barve v naravi. To dvoje, luč in barvo, podaja Jama prav tako v svojih paviljnih, kakor v portreih. Povsod, z vsake slike, pa občutis, da jo je pesnil s čopičem v roki človek velike, nežne duše. Ne — čas ni prohibitel Jame, le Jama je prerastel čas. Mladi ljudje smo daleč od impresivnega dojemanja narave, če pa pride pravi umetnik, nam more omli z impresionizmom povedati mnogo, tako, kakor nam pove Jama. C. K.

V najlepšem poletu svojih nad je neizproсна smrt sirla krila moji nad vse ljubljeni soprogi, ob zori srečnega zakonskega življenja mi je za vedno zatonilo srce polno ljubezni moje zlate ženke in mamic, gospe

Justi Rozmanove roj. Lavš

trgovke v št. Vidu nad Ljubljano

ki je dne 18. januarja ob 12 zjutraj, previdens s sv. zakramenti, v 28. letu starosti umrla kot žrtev materinstva.

Pogreb nepozabne bo v torek dne 20. januarja 1931 ob 9 zjutraj na pokopališču v št. Vidu nad Ljubljano.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 18. januarja 1931.

STANKO s hčerkico TATJANO, soprog.
FANI LAVŠ roj. RENKO, mati. LEOPOLD, FANCI, MIRKO, TONE,
IDA LAVŠ, bratje in sestre — in vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

